

รูปแบบการเรียนการสอน รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) โดยใช้การสอนแบบมีส่วนร่วมของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

ดร.ปิยะพล ทรงอาจ*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) และพัฒนาทักษะด้านจิตวิทยาสำหรับครูของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ๒) ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม ตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐ ๓) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตปริญญาตรีที่เรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) ก่อนและหลังทดลองสอนแบบมีส่วนร่วม และ ๔) ประเมินความพึงพอใจของนิสิตปริญญาตรีที่มีต่อการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู กลุ่มตัวอย่าง เป็น นิสิตปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา และสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๗ จำนวน ๕๓ คน เก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบทดสอบ และแบบประเมิน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๙๒ ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบที (t-test) ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ ๘๐.๖๗/ ๘๙.๕๒ สูงกว่าเกณฑ์ ๘๐/๘๐ ตามที่กำหนดไว้

๒. ค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) พบว่า นิสิตที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ ๐.๔๕๗๗ แสดงว่า นิสิตปริญญาตรีมีความรู้เพิ่มขึ้น ๐.๔๕๗๗ หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๕.๗๗

* อาจารย์วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น

๓. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตปริญญาตรีก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) มีคะแนนสูงขึ้น และจากการทดสอบที (t-test) พบว่า คะแนนทดสอบระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๗๒.๖๐ และคะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๘๐.๕๗ แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. คุณภาพแผนบริหารจัดการรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) พบว่า คุณภาพแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) โดยรวมมีคุณภาพ อยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากที่สุด คือ ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน ข้อ ๖.๑ รายชื่อตำราหรือเอกสารสำหรับนิสิตอ่านประกอบการเรียนปรากฏอยู่ในรายการของตำราหลักในสาขานั้นๆ ไม่เกิน ๑๐ ปี และมีให้บริการในห้องสมุด อยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือด้านแผนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ ข้อ ๕.๑ กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้/งานที่จะใช้ประเมินผลผู้เรียนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ระบุไว้ในแผนการสอน (หมวดที่ ๕) และผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) อยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ข้อ ๒.๓ ระบุวัตถุประสงค์ ครบถ้วน ครอบคลุมผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) อยู่ในระดับดี และด้านลักษณะและการดำเนินการ ข้อ ๓.๓ Learning Outcome ผลลัพธ์การเรียนรู้ ครบถ้วนตรงกับ Curriculum mapping และข้อ ๓.๔ ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) สอดคล้องกับวิธีการสอนและวิธีการประเมินผล และด้านผลการเรียนรู้ของนิสิต ข้อ ๔.๑ หัวข้อ เนื้อหาสาระ (Content) ครบสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา และจำนวนชั่วโมงเหมาะสมกับเนื้อหา และด้านแผนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ ข้อ ๕.๓ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้/งานที่จะใช้ประเมินผลผู้เรียน สอดคล้องกับวิธีการประเมินผลของแต่ละ Domain (วิธีการประเมินผลในตาราง OLE) ที่ระบุในหมวด ๔ ส่วนด้านอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันและมีความสัมพันธ์กันตามลำดับ

๕. ความพึงพอใจของนิสิตปริญญาตรีที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) พบว่า โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณลักษณะอาจารย์ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันและมีความสัมพันธ์กันตามลำดับ

คำสำคัญ: การเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning), จิตวิทยาสำหรับครู

Abstract

The main purposes of this research were (1) The develop a participatory Teaching model (Active Learning) and skills development for teachers of undergrad-uate students in psychology, Mahachulalong kornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus (2) The efficiency of the Learning and Teaching with Approach 80/80 (3) Compare the achievement of students in undergraduate psychology subjects for teachers (200 204) before and after the experiment was with participation, and (4) evaluate the satisfaction of undergraduate students to the teaching a participatory psychology subjects for Teachers. The sample consisted of undergraduate students Branch Social Studies And Teaching in Thailand The enrollment of Psychology for Teachers (200 204), Semester 2/2557 53 people collecting information and quizzes evaluation form The confidence value equal to 0.922. Using percentage, average, and standard deviation and t test (t-test) in data analysis.

A result of this study was found in the following aspects:

1. The performance of the Learning and Teaching Approach (Active Learning) Psychology subjects for Teachers (200 204) of undergraduate students, Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus Effective E1 / E2 equal to 80.67 / 89.52 80/80, as defined higher than.
2. The Effectiveness index Learning and Teaching Approach Model (Active Learning) Psychology subjects for Teachers (200 204) found that students learning by using a form of teaching involved. An effectiveness index equal to 0.4577 indicates that undergraduate students have more knowledge 0.4577, or 45.77 percent.
3. Compare the Achievement of Undergraduate Students before and after using Learning and Teaching Approach Model (Active Learning), with higher scores. And test (t-test) were tested during the study. With an average of 72.60 and posttest scores with an average of 80.57 points after study shows that the higher classes. The difference was statistically significant level of .05., According to the hypothesis.
4. Quality Management Plan Psychology Subjects for Teachers (200 204), the quality management plan Course (neck. 3) of the Learning and Teaching Approach (Active

Learning) Overall quality was good. Considering it was found that the quality was good most of the teaching resources 6.1 List of text books for students to read the study appear in the list of core texts in the field. it is not over 10 years and is available in the library. Is a very good level, followed by the teaching and assessment of learning Article 5.1 defines how to evaluate learning / work will evaluate the student consistent with the instruction provided. lesson plans (Section 5), and the results of learning (Learning Outcome) is a very good level. The two groups had the lowest average. The aim is to identify the purpose and objective of Article 2.3 of comprehensive learning outcomes (Learning Outcome) was good. And the characteristics and the implementation of Article 3.3 Learning Outcome learning outcomes. Curriculum mapping and accurate with 3.4 learning outcomes (Learning Outcome) in accordance with the methods of teaching and evaluation methods. And the learning outcomes of the students in the contents section 4.1 (Content) fully consistent with the description. And the number of hours the content And the teaching and assessment of learning 5.3. Evaluation methods of learning/work to evaluate the students. In accordance with the evaluation of each Domain (evaluation method in the table OLE) specified in Section 4 of the other side with an average close together and correlated respectively.

5. Satisfaction of Undergraduate Students who have to take the form of Learning and Teaching Approach (Active Learning) Psychology Subjects for Teachers (200 204) showed that the overall average is at high level. Considering it was found that the side with the highest average teacher characteristics. The second is the high level of teaching and learning. At a high level The lowest average The media, and supporting teaching. In large part, the other side has the similar and correlated respectively.

Keywords: Learning and Teaching Approach (Active Learning) /Psychology for Teachers.

๑. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ในหมวด ๑ บททั่วไป ความมุ่งหมาย และ

หลักการ มาตรา ๖ การจัดการศึกษา “ต้องเป็นไป เพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งทาง ร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถ

อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข”^๑ และหมวด ๑ มาตราที่ ๒๒ กล่าวว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตราที่ ๒๔ (๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (๒) ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ สอดคล้องกับ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่ต้องการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการพัฒนาศักยภาพด้านคุณธรรมจริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ชอบและทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ^๒

Active Learning คือกระบวนการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องได้มีโอกาสลงมือกระทำมากกว่าการฟังเพียงอย่างเดียว ต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการอ่าน การเขียน การโต้ตอบ และการวิเคราะห์ปัญหา อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ได้แก่ การวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินค่า ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า Active Learning คือกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนได้ลงมือกระทำ และได้ใช้กระบวนการคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้กระทำลงไป^๓ และเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภายใต้สมมติฐานพื้นฐาน ๒ ประการ คือ (๑) การเรียนรู้เป็นความพยายามโดยธรรมชาติของมนุษย์ และ (๒) แต่ละบุคคลมีแนวทางในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน (Meyers and Jones)^๔ โดยผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (receive) ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ (co-creators)^๕

^๑ กระทรวงศึกษาธิการ, พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ พรัอมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕, (กรุงเทพมหานคร : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ), ๒๕๔๖).

^๒ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, ๒๕๕๒).

^๓ วุทธิศักดิ์ โภชนกุล, จาก : Active Learning... สู่: Action Research, (ภาควิชาเทคโนโลยี การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๒).

^๔ เมฆ ทรงอาจ, แผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ. ๓) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ๒๐๐ ๒๐๔ (Psychology for Teachers), ประจำปีภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๗, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น, ๒๕๕๗).

^๕ พิสนุ พองศรี, เทคนิควิธีประเมินโครงการ, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพรอพเพอร์ ดีพรีนธ์ จำกัด, ๒๕๕๐).

จากการที่ผู้สอนได้วิเคราะห์สภาพการเรียนการสอนแล้ว พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญกับการมีพฤติกรรมการเรียนที่ดี นิสิตขาดความกระตือรือร้น ไม่เตรียมการเรียนล่วงหน้ามาก่อน นิสิตขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์ การสืบหาข้อเท็จจริง การสืบหาข้อค้นพบใหม่ๆ การวิเคราะห์ปัญหาที่ซับซ้อน ขาดประสิทธิภาพในการสรุปประเด็นและการสื่อสาร นิสิตขาดทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย ขาดความมีน้ำใจ ขาดความมีวินัย ขาดความเป็นไทย ขาดการบริโภคด้วยปัญญาในสังคมไทย ขาดทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม จึงส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อีกทั้งนิตไม่คุ้นเคยกับการเรียนการสอนแบบ Active Learning และ Co-operative Learning ที่ต้องการให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุที่เกิดจากกระบวนการสร้างแรงจูงใจของนิตต่ำทำให้นิสิตขาดความอดทน และขาดความกระตือรือร้น นิสิตขาดความมุ่งมั่น ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และจิตพิสัยเชิงบวก ประกอบกับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำเป็นส่วนมาก หากผู้สอนนำวิธีการสอนที่ใช้ Active Learning มาใช้ในห้องเรียน สร้างวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ขึ้นมาให้น่าเรียน มีชีวิตชีวา ได้กระตุ้นนิตเกิดกระบวนการตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ดังที่กล่าวมาได้โดยนำ Active Learning มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน สามารถพัฒนาให้ความสนใจของผู้เรียนในบทเรียนมีมากขึ้น พัฒนาขึ้นส่งผลให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ดีมากขึ้นได้และนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนสูงขึ้นได้ดีกว่าเดิม ก็จะเป็นแนวทางในการพัฒนาทักษะการเรียนการสอนในเรื่องอื่นๆ หรือรายวิชาอื่น ต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) และพัฒนาทักษะด้านจิตวิทยาสำหรับครูของนิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๒. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ตามเกณฑ์ ๘๐/๘๐

๓. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิตปริญญาตรีที่เรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) ก่อนและหลังทดลองสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning)

๔. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนิตปริญญาตรีที่มีต่อการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔)

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยมีกรอบการดำเนินงานการสร้างและพัฒนาแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) เรื่องรูปแบบการเรียนการสอน รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) โดยใช้การสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ นิตปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาสังคมศึกษา และสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่ลงทะเบียนเรียนวิชา

จิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จำนวน ๕๓ คน และกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษา ครังนี้ ได้แก่ นิสิตปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาสังคมศึกษา และสาขาวิชาการศึกษาภาษาไทย ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จำนวน ๕๓ คน โดยได้วางแผนดำเนินการเป็น ๔ ขั้นตอน ตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ ๑ การสร้างรูปแบบการเรียนการสอน รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) โดยใช้การสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) โดยศึกษาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต (๕ ปี) หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖ และวิเคราะห์หลักสูตรการกำหนดเนื้อหาสาระ รายละเอียดของรายวิชา จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ลักษณะและการดำเนินการ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิต การประเมินผล ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา (มคอ. ๒) ศึกษารูปแบบการเขียนเอกสาร และกำหนดส่วนประกอบภายในแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) จากตำรา คู่มือ เอกสาร และงาน วิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาเขียนเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ในแต่ละแผนการสอน จำนวน ๔ แผน ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ

ระยะที่ ๒ การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) โดย

ใช้การสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) โดยออกแบบและสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) สังเคราะห์รูปแบบการเรียนการสอนแบบ Active Learning และการสร้างแผนการสอน (มคอ.๓) ๔ แผน ประกอบด้วยแผนการสอนที่ ๑ แนวคิดพื้นฐานวิชาจิตวิทยาสำหรับครู และจิตวิทยาพัฒนาการ (บทที่ ๑) แผนการสอนที่ ๒ งานพัฒนาการและทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา (บทที่ ๒) แผนการสอนที่ ๓ ทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพและจริยธรรม (บทที่ ๓) แผนการสอนที่ ๔ จิตวิทยาการเรียนรู้และหลักการจัดการเรียนรู้ (บทที่ ๔) แผนการสอนที่ ๕ การพัฒนาผู้เรียนด้านปัญญาและคุณธรรมจริยธรรม (บทที่ ๕) แผนการสอนที่ ๖ หลักการและกระบวนการแนะแนว (บทที่ ๖) แผนการสอนที่ ๗ วิธีการศึกษาและให้การดูแลช่วยเหลือผู้เรียน (บทที่ ๗) แผนการสอนที่ ๘ การเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์สำหรับครู (บทที่ ๘) แผนการสอนที่ ๙ จิตวิทยาในชั้นเรียน (บทที่ ๙)

ผู้วิจัย ได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เอกสาร คู่มือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) ผ่านกระบวนการ และขั้นตอนในการจัดทำอย่างมีระบบ และได้ศึกษาวิธีการจัดทำแผนการสอน (มคอ.๓) ที่ถูกต้องเหมาะสม โดยศึกษาจากหลักสูตร คู่มือ หนังสือ ตำราจิตวิทยาสำหรับครู วิธีการเขียนเอกสาร จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์หลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาเอกสาร การสร้างรูปแบบการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้

นำผลการวิเคราะห์มาเป็นกรอบกำหนดเนื้อหา รูปแบบการสอนแบบ Active Learning เพื่อนำมาสร้างเป็นแผนการสอน (มคอ.๓) และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยศึกษานำร่องและปรับปรุงแก้ไข ครั้งที่ ๑ ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) และปรับปรุงแก้ไข สร้างและประเมินคุณภาพเครื่องมือ ประกอบการใช้รูปแบบฯ ได้แก่ แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) แบบประเมินคุณภาพแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตปริญญาตรี และแบบประเมินความพึงพอใจของนิสิตปริญญาตรี และศึกษานำร่องและปรับปรุงแก้ไข ครั้งที่ ๒

ระยะที่ ๓ ศึกษาประสิทธิภาพและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) โดยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ได้นำแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) รูปแบบการเรียนการสอนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) โดยใช้การสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ๕ คนเต็ม ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) ที่ได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะแล้ว นำกลับไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบและประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วมาคำนวณหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ หรือนิยาม (IOC) เพื่อหา

ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนแบบ Active Learning และปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ การทดลองใช้ (Try-out) ก่อนนำไปใช้จริง โดยผู้วิจัย ทดสอบทักษะด้านจิตวิทยาสำหรับครู ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ตามแผนการสอนที่ ๑-๕ ทดสอบทักษะด้านจิตวิทยาสำหรับครู ระหว่างทดลอง และทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ตามแผนการสอนที่ ๖-๙ ทดสอบทักษะด้านจิตวิทยาสำหรับครู หลังทดลอง ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนแบบ Active Learning และปรับปรุงรูปแบบการสอนแบบ Active Learning

ระยะที่ ๔ ศึกษาผลการนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ไปใช้ในสภาพจริง โดยผู้วิจัยใช้จัดการเรียนการสอนกับนิสิตปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาสังคมศึกษา และสาขาวิชาการสอนภาษาไทย ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) ภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๗ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จำนวน ๕๓ คน ตามวัตถุประสงค์ เพื่อ (๑) ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนแบบ Active Learning (๒) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการสอนแบบ Active Learning (๓) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตก่อนและหลังการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) (๔) ประเมินคุณภาพแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) (๕) ประเมินความพึงพอใจของนิสิตที่มีต่อการสอนแบบ Active Learn-

ing และ (๖) ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ให้เป็นฉบับที่สมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๐ ที่ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา^๖

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย เครื่องมือ ๔ ฉบับ ดังนี้

๑. รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

๒. แบบประเมินคุณภาพแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) เรื่องรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) จำนวน ๒๒ ข้อ

๓. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) แบบทดสอบแบบปรนัย ๕ ตัวเลือก จำนวน ๙๐ ข้อ แบบทดสอบย่อย ๒ ครั้ง ๒๐ ข้อ และแบบฝึกหัดคำถามท้ายบท ๑๑๓ ข้อ โดยกำหนดให้ผู้เรียนทำ

แบบทดสอบ/ แบบฝึกหัดก่อนเรียน และหลังเรียน แบบทดสอบกลางภาค ๖๐ ข้อ และแบบทดสอบปลายภาค ๖๐ ข้อ

๔. แบบประเมินความพึงพอใจของนิสิตปริญญาตรีที่มีต่อการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) จำนวน ๔๖ ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับ (Rating Scale) คือ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย พึงพอใจน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Reliability) ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และแบบประเมินนั้น ไม่ว่าจะใช้สอบถามกลุ่มตัวอย่างกี่ครั้ง หรือไม่ว่าจะนำไปสอบถามบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใด ก็จะได้รับคำตอบที่ค่อนข้างแน่นอน โดยนำแบบสอบถามและแบบประเมินที่สร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบเชิงเนื้อหาแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ให้ข้อมูล (Information) ที่มีคุณลักษณะคล้ายคลึงที่ใช้ในการวิจัย กับนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ที่มีลักษณะเหมือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๐ คน แล้วนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) จากนั้นนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาตามวิธีการของ^๗

⁶ Cronbach, L. J., *Essentials of psychological testing*, (3rd ed.), (New York : Harper & Row, 1970).

^๗ ธนันท์ มาศนนานันต์, *ผลการใช้เอกสารประกอบการสอน วิชาเครื่องรับวิทยุ (๒๑๐๔- ๒๒๐๙) สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ*, (วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๐).

การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. การจัดการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่ ๑-๙ โดยกำหนดให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน แบบทดสอบ เป็นแบบปรนัยแบบ ๕ ตัวเลือก และแบบฝึกหัดท้ายบทพร้อมด้วยการประเมินทักษะการฝึกปฏิบัติจริง

๒. การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (๑๐๐ คะแนน) ดำเนินการ ดังนี้ ๑) คะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ได้จากคะแนนทดสอบระหว่างเรียน ผู้วิจัยทำการทดสอบ ๙/๙ ครั้งๆ ละ ๑๐/๑๐ คะแนน รวม ๙๐/๙๐ คะแนน และ ๒) คะแนนทดสอบหลังเรียน ทดสอบ ๒ ครั้ง ดังนี้ ๑) ทดสอบกลางภาค โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยแบบ ๕ ตัวเลือก จำนวน ๖๐ ข้อ ๖๐ คะแนน ค่าคะแนนจริง ๓๐ คะแนน ได้จาก $(60 \div 2 = 30)$ คะแนน และ ๒) ทดสอบปลายภาค โดยใช้แบบทดสอบแบบปรนัยแบบ ๕ ตัวเลือก จำนวน ๖๐ ข้อ ๖๐ คะแนน ค่าคะแนนจริง ๓๐ คะแนน ได้จาก $(60 \div 2 = 30)$ คะแนน นำผลรวมคะแนนกิจกรรมระหว่างเรียน (ก่อนเรียน) ๙๐ คะแนนและผลรวมคะแนนทดสอบหลังเรียน คะแนน ๙๐ คะแนน โดยการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน E1/E2 (Effective) และหาค่าดัชนีประสิทธิผล E.I. (Effectiveness Index) ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น และใช้ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตปริญญาตรี ก่อนเรียนและ

หลังเรียน การเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning)

๓. ประเมินความพึงพอใจของนิสิตปริญญาตรี ที่มีต่อการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) จำนวน ๔๖ ข้อ

๔. สรุปผลการวิจัย

๑. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลทั่วไปของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น จำนวน ๕๓ คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๗๕ อายุระหว่าง ๑๘-๒๐ ปี ร้อยละ ๖๔ รองลงมา คือ อายุระหว่าง ๒๑-๒๓ ปี ร้อยละ ๓๐ ชั้นปีที่กำลังศึกษา ชั้นปีที่ ๑ ร้อยละ ๙๐ รองลงมา คือ ชั้นปีที่ ๒ ร้อยละ ๖ ส่วนสาขาที่กำลังศึกษา สาขาวิชาการสอนภาษาไทย ร้อยละ ๖๐ รองลงมา คือสาขาวิชาสังคมศึกษา ร้อยละ ๔๐ ตามลำดับ

๒. ผลจากการสร้างและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอน รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) โดยใช้การสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) มีประสิทธิภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอนระหว่างเรียนทั้งหมดและประสิทธิภาพของผลลัพธ์ จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน มีค่า E1/E2 ที่ระดับ ๘๐.๖๗/๘๙.๕๒ ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ E1/E2 เท่ากับ ๘๐/๘๐

๓. ค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) มีค่าดัชนี

ประสิทธิผลในการเรียนรู้เท่ากับ ๐.๔๕๗๗ แสดงว่า หลังการใช้การสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) นิสิตปริญญาตรี มีความรู้เพิ่มขึ้น ๐.๔๕๗๗ หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๕.๗๗

๔. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตปริญญาตรี ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) มีคะแนนสูงขึ้นและจากการทดสอบที (t-test) พบว่า คะแนนทดสอบก่อนเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๗๒.๖๐ และคะแนนทดสอบหลังการใช้การเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๘๐.๕๗ และผลการพัฒนา โดยรวม นักเรียนมีค่าคะแนนเพิ่มขึ้น แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕. คุณภาพแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) พบว่า คุณภาพแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) โดยรวม มีคุณภาพ อยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากที่สุดคือ ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน ข้อ ๖.๑ รายชื่อตำราหรือเอกสารสำหรับนิสิตอ่านประกอบการเรียนปรากฏอยู่ในรายการของตำราหลักในสาขานั้นๆ ไม่เกิน ๑๐ ปี และมีให้บริการในห้องสมุด อยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือด้าน

แผนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ ข้อ ๕.๑ กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้/งานที่จะใช้ประเมินผลผู้เรียนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ระบุไว้ในแผนการสอน (หมวดที่ ๕) และ ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) อยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้าน จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ข้อ ๒.๓ ระบุวัตถุประสงค์ ครบถ้วน ครอบคลุมผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) อยู่ในระดับดี และด้าน ลักษณะและการดำเนินการ ข้อ ๓.๓ Learning Outcome ผลลัพธ์การเรียนรู้ ครบถ้วนตรงกับ Curriculum mapping และข้อ ๓.๔ ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) สอดคล้องกับวิธีการสอนและวิธีการประเมินผล และด้านผลการเรียนรู้ของนิสิต ข้อ ๔.๑ หัวข้อ เนื้อหาสาระ (Content) ครบสอดคล้องกับคำอธิบายรายวิชา และจำนวน ชั่วโมงเหมาะสมกับเนื้อหา และด้านแผนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ ข้อ ๕.๓ วิธีการประเมินผลการเรียนรู้/งานที่จะใช้ประเมินผลผู้เรียน สอดคล้องกับวิธีการประเมินผลของแต่ละ Domain (วิธีการประเมินผลในตาราง OLE) ที่ระบุในหมวด ๔ อยู่ในระดับดีตามลำดับ

๖. ความพึงพอใจของนิสิตปริญญาตรีที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู (๒๐๐ ๒๐๔) พบว่า โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณลักษณะอาจารย์ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือด้านการจัดการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำ

สุด คือด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

๕. อภิปรายผลการวิจัย

๑. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) พบว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้น มีประสิทธิภาพของกระบวนการ และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E1/E2) เท่ากับ ๘๐.๖๓/ ๘๙.๕๒ ซึ่งแสดงว่า นิสิตปริญญาตรี ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน คะแนนเฉลี่ย ๘๐.๖๓ และคะแนนวัดวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๘๙.๕๒ แสดงว่า รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ๘๐/๘๐ ที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบ หนูรินทร์^๘ ศึกษาเรื่องผลการใช้เอกสารประกอบการสอน วิชาเครื่องรับวิทยุ (๒๑๐๔-๒๒๐๙) สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร พบว่า

ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาเครื่องรับวิทยุ พบว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาเครื่องรับวิทยุ โดยรวมทั้งฉบับมีประสิทธิภาพ ๘๒.๒๔/๘๑.๙๔ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ส่วนเจษฎา ถาวรนวงศ์^๙ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างและหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน วิชางานผลิตภัณฑ์โลหะแผ่น ๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช ๒๕๔๕ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๖) พบว่า เอกสารประกอบการสอนที่สร้างขึ้นนี้มีประสิทธิภาพ ๘๒.๕๙ /๘๐.๗๗ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ๘๐/๘๐ สำหรับศุภฤตา ภูระหงษ์^{๑๐} ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาและหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน วิชาการออกแบบโปรแกรมใช้คอมพิวเตอร์ช่วย รหัส ๓๐๐๐-๐๒๐๖ สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ผลการวิจัย พบว่า เอกสารประกอบการสอนที่สร้างขึ้นนี้มีประสิทธิภาพ ๘๕.๒๑/๘๖.๐๐ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คือ ๘๐/๘๐

^๘ ระเบียบ หนูรินทร์, การสร้างและหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน วิชางาน ผลิตภัณฑ์โลหะแผ่น ๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๔๕ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๔๖) สาขาวิชาโลหะการ, (สาขางานช่างเชื่อมโลหะ วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๓).

^๙ เจษฎา ถาวรนวงศ์, การพัฒนาและหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน วิชาการ ออกแบบโปรแกรมใช้คอมพิวเตอร์ช่วย รหัสวิชา (๓๐๐๐-๐๒๐๖) หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีการศึกษา ๒๕๕๒, (วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต : สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๒).

^{๑๐} ศุภฤตา ภูระหงษ์, รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) เรื่องสืบสานงานศิลปะพื้นบ้าน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ โรงเรียนบ้านบึงเฒ่า อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต ๑, (พิจิตร : ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านบึงเฒ่า, ๒๕๕๒).

๒. ค่าดัชนีประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) พบว่า นิสิตปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่เรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) มีค่าดัชนีประสิทธิผลในการเรียนรู้เท่ากับ ๐.๔๕๗๗ แสดงว่า นิสิตปริญญาตรี มีความรู้เพิ่มขึ้น ๐.๔๕๗๗ หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๕.๗๗ สอดคล้องกับจินดา ละม้าย^{๑๑} ได้ศึกษา รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) เรื่องสืบสานงานศิลปะพื้นบ้าน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ โรงเรียนบ้านบึงเด้า อำเภอสว่างงาม จังหวัดพิจิตร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต ๑ พบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ชุดสืบสานงานศิลปะพื้นบ้าน มีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ ๐.๘๗ แสดงว่า เมื่อนักเรียนเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ชุดสืบสานงานศิลปะพื้นบ้านทั้ง ๖ เล่ม นักเรียนได้รับความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นร้อยละ ๘๗.๖๔

๓. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตปริญญาตรีก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learn-

ing) พบว่า ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตระหว่างเรียน และหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) มีคะแนนสูงขึ้น และจากการทดสอบด้วยค่า (t-test) พบว่า คะแนนทดสอบระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๗๒.๖๐ และคะแนนทดสอบหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๘๐.๕๗ แสดงว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับสุนทรดี นิมเนตพันธ์^{๑๒} ได้ศึกษา วิจัยการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชา วนท ๓๔๕ นาฏศิลป์ไทย สำหรับนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ พบว่า (๑) ภายหลังจากการเรียนการสอน นิสิตมีความรู้ทางนาฏศิลป์ไทยสูงกว่าก่อนการเรียนการสอน รายวิชา วนท ๓๔๕ นาฏศิลป์ไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ (๒) ภายหลังจากการเรียนการสอน นิสิตมีทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ไทยสูงกว่าก่อนการเรียนการสอน รายวิชา วนท ๓๔๕ นาฏศิลป์ไทย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และยังสอดคล้องกับ McKeachie¹³ ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนแบบ

^{๑๑} จินดา ละม้าย, รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียนเรื่องรวมศิลป์สร้างสรรค์ กลุ่ม สาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนจุฬาภรณพิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒, (นครศรีธรรมราช : ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนจุฬาภรณพิทยาคาร, ๒๕๕๑).

^{๑๒} สุนทรดี นิมเนตพันธ์, “การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชา วนท ๓๔๕ นาฏศิลป์ไทยสำหรับนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”, *วารสารคณะพลศึกษา*, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (๒๕๕๒) : หน้า ๓๙-๕๐.

¹³ McKeachie, W. J., Pintrich, P., Lin, Y., & Smith, D, *Teaching and learning in the college classroom : A review of the research literature*, (Ann Arbor : University of Michigan, NCRIPAL, 1986).

บรรยาย และแบบ Active Learning สรุปได้ว่าการเรียนรู้แบบ Active Learning ได้ผลการเรียนรู้ไม่ต่างจากการสอนแบบบรรยาย และดีว่าการสอนแบบบรรยายในด้านการพัฒนาทักษะการคิด การเขียน การทำงานกลุ่ม การนำเสนอที่สำคัญผู้เรียนชอบเรียนแบบ Active Learning มากกว่าแบบบรรยาย และสอดคล้องกับอมรรัตน์ รองเมือง^{๑๔} ได้ศึกษาวิจัย การพัฒนาชุดการสอนเรื่องนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ ระบุว่าเส้นใยใยยาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดเจริญร่มเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรัง เขต ๒ พบว่า เมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนและหลังใช้ชุดการสอนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ได้ค่า t ๑๕.๔๗ สูงกว่าค่าวิกฤตของ t ที่นัยสำคัญทางสถิติระดับ .๐๑ (๒.๔๘) แสดงว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังใช้สูงกว่าก่อนใช้ชุดการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๔. ผลการประเมินคุณภาพแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า คุณภาพแผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ.๓) ของรูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) โดยรวม มีคุณภาพ อยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นราย

ด้าน พบว่า ด้านที่มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมากที่สุดคือ ด้านทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน ข้อ ๖.๑ รายชื่อตำราหรือเอกสารสำหรับนิสิตอ่านประกอบการเรียนปรากฏอยู่ในรายการของตำราหลักในสาขานั้นๆ ไม่เกิน ๑๐ ปี และมีให้บริการในห้องสมุด อยู่ในระดับดีมาก รองลงมา คือด้านแผนการสอนและการประเมินผลการเรียนรู้ ข้อ ๕.๑ กำหนดวิธีการประเมินผลการเรียนรู้/งานที่จะใช้ประเมินผลผู้เรียนสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่ระบุไว้ในแผนการสอน (หมวดที่ ๕) และ ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) อยู่ในระดับดีมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือด้านจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ ข้อ ๒.๓ ระบุวัตถุประสงค์ ครบถ้วน ครอบคลุมผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcome) อยู่ในระดับดี และสอดคล้องกับประกายแก้ว ชิมข้าง^{๑๕} ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ฟ้อนชมดอกไม้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนบ้านห้วยเก็ง “วัฒนเสรีราษฎร์บำรุง” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดูตรธานี เขต ๒ จังหวัดดูตรธานี ผลการวิจัย พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ฟ้อนชมดอกไม้ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ๘๓.๓๒/๘๒.๑๗ นักเรียนมีความคิด

^{๑๔} อมรรัตน์ รองเมือง, การพัฒนาชุดการสอนเรื่องนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ ระบุว่าเส้นใยใยยาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดเจริญร่มเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรัง เขต ๒, (ตรัง : โรงเรียนวัดเจริญร่มเมือง, ๒๕๕๐).

^{๑๕} ประกายแก้ว ชิมข้าง, วิจัยงานสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นเมืองชุดฟ้อนชมดอกไม้ โรงเรียนบ้านห้วยเก็ง (วัฒนเสรีราษฎร์บำรุง), (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดูตรธานี เขต ๒, ๒๕๕๑).

เห็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับมาก

๕. ความพึงพอใจของนิสิตปริญญาตรีที่มีต่อการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) พบว่า หลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วม โดยรวม ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านคุณลักษณะอาจารย์ อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือด้านการจัดการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยที่ใกล้เคียงกันและมีความสัมพันธ์กันตามลำดับ สอดคล้องกับ[๑๙] ได้ศึกษาการสร้างรายวิชาสำหรับระบบการเรียนการสอนผ่านเว็บด้วยโปรแกรม Moodle e-Learning และศึกษาทัศนคติของนักศึกษาต่อการใช้ระบบ โดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจจากนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชา วท ๓๔๑ หลักสูตรระบบการทางวิศวกรรมเกษตร พบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนผ่าน Moodle ว่ามีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิด ความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น และเป็นระบบที่ทำให้สามารถสื่อสารกับผู้สอนได้ตลอดเวลา ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น มีความรับผิดชอบ มีการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา ส่วน[๒๐] ได้ศึกษาการพัฒนาการใช้เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายวิชา

ศ๔๐๒๑๖ ประติมากรรมประยุกต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๕ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระทัศนศิลป์ โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย จังหวัดลำปาง พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประติมากรรมประยุกต์ อยู่ในระดับมากที่สุด

๖. ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑.๑ ควรนำรูปแบบการเรียนการสอน รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ในการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ชุดนี้ไปทดลองใช้กับนิสิตชั้นอื่นที่เลือกเรียน รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ในสถาบันการศึกษาอื่นๆ

๑.๒ ควรศึกษาเปรียบเทียบกับผลการวิจัยการสอนแบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ในกลุ่มวิทยาเขต หรือกลุ่มวิทยาลัยสงฆ์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาและสร้างรูปแบบการเรียนการสอนแบบต่างๆ เช่น การสอนแบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) หรือการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการคิด (Thinking Based Learning) เป็นต้น

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(๑) หนังสือ :

- กระทรวงศึกษาธิการ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษา ภาคบังคับ พ.ศ. ๒๕๔๕. กรุงเทพมหานคร: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), ๒๕๔๖.
- เจษฎา ถาวรนวงศ์. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอน วิชาการ ออกแบบโปรแกรมใช้คอมพิวเตอร์ช่วย รหัสวิชา (๓๐๐๐-๐๒๐๖) หลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นสูง ปีการศึกษา ๒๕๕๒. วิทยาลัยเทคนิคภูเก็ต. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๒.
- จินดา ละม้าย. รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการสอนเรื่องรวมศิลป์สร้างสรรค์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระทัศนศิลป์) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ โรงเรียนจุฬาภรณพิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต ๒. นครศรีธรรมราช : ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนจุฬาภรณพิทยาคาร, ๒๕๕๑.
- ธนันท์ มาศธนานันต์. ผลการใช้เอกสารประกอบการสอน วิชาเครื่องรับวิทยุ (๒๑๐๔- ๒๒๐๙) สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยาลัยเทคนิคกำแพงเพชร. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๐.
- ประกายแก้ว ชินช้าง. วิทยานสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นเมืองชุดฟ้อนชมดอกไม้. โรงเรียนบ้านห้วยเก็ง (วัฒนเสวีราษฎร์บำรุง). สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี เขต ๒, ๒๕๕๑.
- พิสนุ พองศรี. เทคนิควิธีประเมินโครงการ. พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพรอพเพอร์ ดีพรีนธ์ จำกัด, ๒๕๕๐.
- เมษ ทรงอาจ. แผนบริหารจัดการรายวิชา (มคอ. ๓) รายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู ๒๐๐ ๒๐๔ (Psychology for Teachers). ประจำภาคเรียนที่ ๒/๒๕๕๗. สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น. ๒๕๕๗.
- ระเปียบ หนูรินทร์. การสร้างและหาประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอนนิเวศวิทยาผลิตภัณฑ์โลหะ แผ่น ๑ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. ๒๕๕๕ (ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๖) สาขาวิชาโลหะการ. สาขางานช่างเชื่อมโลหะ วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, ๒๕๕๓.
- วุทธิศักดิ์ โภชนกุล. จาก: Active Learning ... สู่ : Action Research. ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, ๒๕๕๒.

ศุภฤดา ภูระหงษ์. รายงานการพัฒนาเอกสารประกอบการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) เรื่องสืบสานงานศิลปะพื้นบ้าน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ภาคเรียนที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๕๒ โรงเรียนบ้านบึงเฒ่า อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา พิจิตร เขต ๑. พิจิตร : ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนบ้านบึงเฒ่า, ๒๕๕๒.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, ๒๕๕๒.

อมรรัตน์ รongเมือง. การพัฒนาชุดการสอนเรื่องนาฏศิลป์พื้นเมืองภาคใต้ ระบายเส้นใยใบยาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระนาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ โรงเรียนวัดเจริญร่มเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตรัง เขต ๒. ตรัง : โรงเรียนวัดเจริญร่มเมือง, ๒๕๕๐.

(๒) วารสาร :

สุนทรดี นิมนต์พันธ์. “การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนวิชา วนก ๓๔๕ นาฏศิลป์ไทยสำหรับนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ”. วารสารคณะพลศึกษา, ปีที่ ๑๕ ฉบับที่ ๑ (๒๕๕๒).

๒. ภาษาอังกฤษ

(1) Book :

Cronbach, L. J. **Essentials of psychological testing**. (3rded.). New York : Harper & Row, 1970.

McKeachie, W. J., Pintrich, P., Lin, Y., & Smith, D. **Teaching and learning in the college classroom: A review of the research literature**. Ann Arbor : University of Michigan, NCRIPAL, 1986.